

Universul Literar

— PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei. —

Maurice Barrès

Ilustrul scriitor francez, mort dcunăzi, după o ultimă fotografie. — (Vezi pag. 7).

In preajma sărbătorilor

Suntem în preajma sărbătoarei lui Crist și a noului an. Zile de meditație și de reculegere așteaptă pe unii, nopți de continuată petrecere pe alții. Celor dintâi, tineri sau bătrâni, doamne sau domnițe, le spun ce ar fi să cugete în zile de sărbători.

Celoralți n'am ce să le grăesc, pentru că sunt morți și cu morții lumii acesteia se poate vorbi mai puțin decât cu presupușii morți ai celeilalte lumi.

Să stăm deci de vorbă cu viii acestei lumi.

Suntem și trebuie să fim păzitorii datinei, dar nu putem opri timpul din mers și nici să picăm osteniți în urma lui. Să ne ostenim deci să mergem alături de el, căci, în alt chip, ar fi s'ajungem anahronici, adică oameni cari nu neam născut în vremea noastră și suntem străini de ea.

Păzitori de datini, da; stavile civilizației, aceasta nu.

Noi stăm astăzi între două epoci și suntem tocmai la mijloc. Să nu ne lege prejudecățile trecutului până într'atât, în cât să le jertfim perspectivele viitorului.

De aceea, mă întreb: unde și cine va fi artistul de geniu, scriitor, talent plastic sau îndrumător, care să ne dea, în literatura scenică sau într'o satiră monumentală, fie în chip de roman sau artă plastică, interpretarea puternică și expresivă a oamenilor din zilele noastre?

Când va ieși la iveală acest vrednic apostol care să smulgă de pe chipul societății actuale masca amăgitoare sub care se ascunde nevrednicia de după războiu?

Profundul interpret al moravurilor de astăzi va trebui să stăpânească și cu suveranitate artistică să mănuiască graiul ca mierca de dulce și

curat ca ceara de albine al gliei românești.

Iată meditațiunea de sărbători a oamenilor de bine și străduința estetică a celor cari, învățând carte și bucurându-se de darurile cerului, au puterea sugestivă și înțeleg să fixeze pentru totdeauna sbuciumul românesc de astăzi, luxuria unora, îndurările altora, ospățul fără sfârșit al patimilor și nesfârșita chinuire a celor triști.

Va fi aceasta operă de purificare sufletească a societății românești, de pedepsire meritată a îmbogățitorilor de războiu, de alinare și ca meritată a chinului răbdat de cei mulți.

Forfota lumii peștrițe, cu oamenii răi sau de treabă, cu profeți mincinoși sau idealști apostoli, cu lipsa de ordine în toate domeniile, cu bucuriile unora și amărăciunile altora, cu criza generală și cu îndemnul spre lumină abia întrezărit departe, va fi opera curat românească, descriptivă și răscolitoare, și ea va spune tuturor că avem dreptul să nădăjduim binele pentru că grâul sufletului românesc există, dar trebuie lămurit de neghină.

În preajma sărbătorilor, la lumina mistică a unei candelă, sub o icoană, gândurile acestea roiesc fără prihană din suflet necăjit dar încă plin de nădejdi.

Vor cădea, poate, ca'n parabola Semănătorului, dar tot vor nimeri pe pământul cel bun, și vor da spice bălaie, atunci când ceasul va fi al lor.

Micile mele gânduri sunt singura mea avere, și cu drag o împart, convins că uriașii gândurilor mari se vor da și ei pe față și vor răzbi negura timpului cu măreția razelor lor.

Abia atunci se va scrie capitolul cel nou în istoria neamului.

L. I.

Excluderi universitare

In 1902 studenții din București se agitău.

In Macedonia, antarfii greci se luptaseră la întrecere cu comitații bulgari, în acțiunea de năpăstuire, jefuire și masacrare a îndelung răbdătorilor aromâni.

Studenților li se părea că guvernul Sturdza, cu d. Ionel Brătianu la externe, nu era destul de energic, nu făcea tot ce trebuia și putea să facă în apănarea fraților noștri dela Pind.

O întrunire de protestare la Dacia, cu discursuri inflăcărâte, începe campania și demonstrațiunile pe stradă îngrijorează guvernul.

La a doua întrunire de protestare, forța publică nu lasă studențimea să

manifesteze spre Liga Culturală, cu sediul lângă Biserica Albă, o oprește la Casa de Depuneri și o silește să ia pe alte străzi.

Studenții, după ce manifestează călduros la Ligă, dau s'o ia înapoi pe Calea Victoriei. Li se atribuie intenția de a merge spre Palat și sunt oprîși. Se produce învâlmășeală. Tinerimea unversitară se ciocnește cu jandarmii și poliția. Steagul „Asociației Generale” e sfâșat; o sabie rămâne trofeu în mâinile studenților; se fac arestări.

A doua zi, ministrul Spiru Haret pronunță eliminarea din Universitate-a studenților Vișoiu, Al. Georgescu și Ion Cristache pentru doi ani, a

altor trei pe un an, și a mea pe șase luni.

Imediat după aceea public în „Adevărul” o scrisoare în care spunem că excluderea este pronunțată fără competență, depășind drepturile ministrului de instrucție, care n'o putea face fără avizul senatului unversitar și îmi exprimam speranța că acesta chemat să examineze cazul, va considera o „ciornă inadmisibilă” actul lui Haret.

Ziarele de a doua zi au înregistrat știrea oficială că ministrul mi-a sporit pedeapsa la un an, pentru necuviință.

Mare congres de protestare la Ploesti, unde Luca Elefterescu, G. Dobrescu, Lupulescu și alții ne fac o primire călduroasă. Trei zile ploștenii ne-au sărbătorit și au vestejit guvernul.

Însă guvernul vestejit, rămânând la putere și noi rămăsesem, sărbătorii, dați afară din unversitate.

Cei eliminați pe doi ani plecară în străinătate. Vișoiu a luat la Paris doctoratul în drept și medicină, s'a specializat în medicina legală, a făcut apoi avocatura și prelegeri la facultate, s'a ales deputat — și a murit în timpul războiului. Ion Cristache, după ce și-a făcut studiile de drept în Belgia, a murit în București. Al. Georgescu, fost defensor eclesiastic, avocat, era să fie ucis de inginerul Cristescu, cel care a tras cu revolverul în profesorul Em. Antonescu.

Ceilalți am rămas în țară.

Aproape de examene, ne pomenim chemați de Saita la prefectura poliției și povățuiți să cerem scuze lui Haret, ca să ne ridice pedeapsa și să nu pierdem anul.

După tratative, căzurăm la pace: noi nu vom cere scuze, dar vom primi fără comentarii și jubilări anularea excluderii.

Și astfel, în Iunie ne puturăm prezenta la examene.

Saita fusese omul păcii și agitația încetase. Oare astăzi lipsesc asemenea oameni? Poate că agitația ar înceta.

Don José

Strofe pentru Mara

In seara aceasta rece și senină
Când inima înfiorată 'mi bate
Mă poartă iarăși gândurile-mi toate
Spre chipul tău de vis și de lumină.

In jurul meu e liniște, tăcere
Căci este ora tănuită 'n care
Doar gândurile se alungă 'n zare
Și când pe buze însăși vorba picte.

Și'n liniștea ce-acuma mă'nconjoară
Gândind la tine îți trimet, iubită
Pe raza stelelor care palpită
Tot dorul meu nespus ce mă

'nmpresoară,
D. Laz.

„Bojdeuca“ din Țicăul de sus

— Căsuța lui Ion Creangă și Mihail Eminescu din Iași —

În cumpăna iarnă a anului 1916—1917, Iașiul se îngrădise de „refugiați“ veniți din toate părțile țării. Apoi, numeroase trupe imperiale rusești treceau mereu prin capitala Moldovei. Nevoit să mă caut o locuință, m'am pomenit în mahalaua Țicăului. Același mahalala e împărțită în două: Țicăul de sus și Țicăul de jos.

Din strada Sărării cobori în Țicău, prin strada Scărișca, stradă, care în vremea aceea prezenta pericole destul de mari pentru pietoni și vehicule din cauza alunecărilor și a numeroaselor sale gropi.

Pe când „refugiații“ mai prevăzători din București, care părăsiseră Capitala țării cu o lună-două înainte de 13 Noembrie 1916, au avut prilejul să fie favorizați de împrejurări și au ocupat locuințele cele mai bune din porțile centrale ale Iașilor, cei care au venit după 13 Noembrie și nu dispuneau de „fonduri“, s'au scuturit, prin părțile marginase. Așa am nimerit și eu într-o posomorâtă zi de Noembrie a anului 1916, în mahalaua Țicăului. Se impunea din partea culezătorului, care pătrundea în acest ținut, însușiri pronunțate pentru echilibristică și chiar acrobatică. Nu era tocmai treabă ușoară să parcurgi teafăr „Scărișca“ până în strada Dochia.

Cu toate că nu dispuneam de un „alpen-tok“, sau de un „skî“, izbucisem, prin salturi mărețe și fantastice, să cobor grozava pantă alunecoasă... Cum începuse anul 1916—1917 a fost destul de bogată în zăpadă și viscole, în geruri și lapoviță, patru luni n'am bănuit că străduța numită „Scărișca“, e pavată cu bolovani și are — chipurile — un soi de trotuar. Mărea cantitate de zăpadă, înghețată, formase în câteva luni, un strat gros de gheață, de cel puțin 1—2 metri. Când mă angajam pe această „mare de gheață“ mă gândeam la călătoria aventuroasă a d-ului Nansen, în regiunile oceanului înghețat de nord... Cel puțin dr. Nansen, călătorise în regiunile polare arctice cu o sanie trasă de 24 de reni și câini, pe când eu mă bizuiam pe agilitatea picioarelor mele în regiunea polară a Iașilor.

Trăeam zilnic prin Țicău, pe lângă o căsuță dărăpănată, cu un coardac în față. Căsuța avea un aspect mizerabil, ca aproape toate căsuțele din partea locului, ocupate de oameni sărmani, de văduve nenorocite, de muncitori bătrâni...

Nu știu din ce pricină, căsuța aceea cu coardac, care era numerotată 4, din Țicăul de sus, mi-a rămas într-o zi mai mult atenționată.

M'am oprit în fața acelei ruine.

Un coardac, o săliță, două cămăruțe, trei ferestre, o ușă de lemn, câțiva stâlpi, un acoperământ desfăcut...

O femeie bătrână strângea niște crengi, aruncate de crivăț, în fața acelei subrede și jalnice construcții...

— Cine șade în căsuța asta, bătrâno?

— Apăi, nu știu, cucoane... la niște „refugiați“ de lună seamă... „Bojdeuca“ abia se mai ține, după cum vezi și mata...

— D-ta șezi prin partea locului?

— Da, de mult... Am și eu o „bojdeucă“ colo, mai sus...

Poate că și matale ști că aci, în bojdeuca asta prăpădită a locuit un cărturar de-al nostru din Iași, Creangă...

Da, căsuța aceea dărăpănată, prin ale cărei ferestre sparte, crivățul vijelios, asvârlea în interior ninsoarea, a fost locuința lui Ion Creangă, a lui Ion Ciubotaru Creangă. Din acest coardac, autorul lui *Dănilă Prepeleac* și a altor frumoase povești, scrisese într-un stil popular admirabil, privea împrejurimile — Cîrș, Făbăș și Păm — și schimba impresiuni și idei, cu prietenii săi: poetul Mihail Eminescu, filosoful Conta, Miron Pompeiu, poetul Grigore Alexandrescu și alți cărturari.

Ion Creangă a locuit, cu chirie, în această căsuță din Țicăul de sus și a scris o parte din oprele sale literare și didactice: „Metoda nouă de scriere și citire“, „Invățătorul copililor“, „Povăzătorul la scriere și citire“, „Geografia județului Iași“ — toate aceste cărți didactice scrise în colaborare cu dascălii: C. Grigorescu, V. Răceanu, N. Climescu,

Gh. Ienăchescu și I. Simionescu; apoi: „Harap-alb“, „Soacra cu trei nurori“, „Capra cu trei căzi“, „Ioan Roată“, „Punguța cu doi bani“, „Ivan Turbincă“, „Dănilă Prepeleac“, „Moș Nichifor coșcarul“, „Amintiri din copilărie“, etc., și numeroase anecdote, care au fost, mai întâi publicate în revista „Convorbiri literare“, din Iași.

Băeatul lui Ștefan „a lui Petrea Ciubotaru“ și a Smarandei „a lui David Creangă“, după ce a „bucherisit“ la școala Domnească din Tg.-Neamț, la un „calibet“ din Fălticeni și apoi a învățat — ca intern — la seminarul dela Școala și la școala „preparandă“ din Trei sfințele, din Iași, a fost numit institutor la școala primară din Trei sfințele.

După câțiva ani — pe la 1872 — Ion Creangă s'a amestecat și în viața politică, din care n'a reieșit de cât amărăciuni.

În vremea aceea Ion Creangă nu se manifestase încă bine ca literat. Era apreciat în cercul prietenilor săi, ca un bun povestitor. Se făcea mare haz în acel cerc de modul iscusit și glumeț cum povestea Creangă amintiri din copilărie, anecdote, sau cum știa el să descrie viața, de pe atunci, a Iașilor... Când a publicat cele dintâi opere ale sale, Creangă a fost imediat atras în cercurile intelectuale ieșene. Atunci s'a împrietenit Creangă cu Mihail Eminescu, cu Conta, cu Grigore Alexandrescu și cu alți scriitori. Legăturile cele mai strânse și duioase le-a avut Creangă cu Eminescu.

Amândoi au locuit în „valea plângerii“, cum se numea în epoca aceea, mahalaua Țicăului. Creangă și Eminescu, porneau de cu seară din „bojdeuca“ lor și rătăceau toată noaptea prin împrejurimi, în nopțile de vară cu lună plină.

Eminescu „filozofa“ asupra vieții și morții, sau comunica inspirațiile sale poetice; iar Creangă, după ce asculta „frumos“ pe prietenul său, povestea cu o artă remarcabilă și cu un umor atrăgător, anecdote...

La „masa de brad“ din „bojdeuca“ lui Creangă, a scris Eminescu câteva din poeziile sale.

În anul 1877 când poetul Mihail Eminescu a fost nevoit să părăsească Iași și doci și „bojdeuca“ din Țicăul de sus, Creangă s'a simțit adânc îndurerat.

El a scris, în Decembrie 1877, prietenului său următoarea „epistolă“:

BADIE MIHAIL,

„Ai plecat și mata din Iași, lăsând în sufletul meu multă scârbă și amăreală...”

Această epistolă ți-o scriu în cerdacul unde de atâtea ori am stat împreună, unde mata uitându-te pe cerul plin de minunății, îmi povestea atâtea lucruri frumoase... frumoase...

Dar, coșogemite om ca mine, gândindu-se la acele vremuri, a început să plângă...

„Bădie Mihail, nu pot să uit acele nopți, când heinărcaam prin Cîrș și Aroneanu, fără pic de gânduri rele, dar în dragostea cea mare pentru Iașul nostru uitat și părăsit de toți.

Și dimineața, când ne întorceam la cuibar băgeslovii de aghiasma cea fără prihană și atât iertătoare a Țicăi, care ne primea cu alai, parcă cine știe ce neleguire am făcut

Sonetele iubirii¹⁾

DE LEONTIN ILIESCU

XIII

Când stau ca și Adam în fața Evei
Și mă 'nșiorî cu-a formelor ninsoare,
Ca liniile tale statulare,
Măntreb de nu visez sau dac'acce-i...

Atâta joc din ochii Kamadevei
Îți dete Brahma ca să-i fii 'ntropare,
Tu — simbol de perpetuu visare,
Tu — primăvară roditoare-a sevei!...

Ingenunchez că'n fața unui templu
Cântând de dor versete din David
Iar ochii mei păgâni te sorb arid.

Năluca ta eu trist azi o contemplan
Și stau, în ploaia razelor iubirii,
Ca Fidius în fața nemuririi...

XIV

Mă soarbe valul tristei cugetări
De câte-ori privesc în urmă anii...
Ce negri îmi trecură, grei și stranii!
Dar nu m'au rupt din raiul de visării...

N'am vrut să cânt în viața mea litanii,
Ci zâmbitor, pe vesele cărări,
Visam sub vraja blondei inspirații
Să trec și'n trandafiri să-mi număr anii...

Și astfel stau, pe lumea de păcate,
Un vis îndrăgostit de-o nebunie...
Dar nu visez nici slavă, nici palate,

Ci mă gândesc la splendidul mister:
Și bradul stă cu rădăcina 'n glie
Dar brațele și'naltă către cer...

1) Vezi numărul precedent.

PE STÂNCI

Voi părăsi grădina cu flori înveninate
A vieții noastre stăpână și voi urea pe stânci;
Și din nălțimi privi-voi în văile adânci
Minciuna și oroarea... și multele păcate...

Pe stâncele semețe, întunecate, sumbre,
Departa mult de lume, afla-voi pacea mea;
Veniți, veniți cu mine, voi toți ce ca și umbre
Rătăcitoare plântgești apusa voastră stea....

Seb. Hortopan

și noi. Ți-aș scrie mai multșor, însă a venit
Fărăchescu și trebuie să plec cu dânsul la ti-
pografie".

Cu toată dragostea
IONICA

În 1918, un comitet s'a constituit în Iași
din mai mulți intelectuali, sub președinția
d-lui A. C. Cuza, pentru refacerea „bujdeucei”
lui Ion Creangă din Țicău.

„Bujdeuca” a fost refăcută și de atunci ea a
intrat sub îngrijirea rectoratului Universității
din Iași. De sigur că acea „bujdeuca” e un
muzeu bine îngrijit... Creangă a binemeritat
această pioasă atențiune, pentru întreținerea
amintirii sale, din partea intelectualității ro-
mâne ieșene. Ar fi de dorit să posedăm și o
lucrare completă și nemodificată a tuturor
operelor acestui scriitor original.

Când vom avea această operă, care va cin-
ti literatura românească?

R. Seisjanu

Sacher-Masoch

LUPII

Înainte focului sta tolanită pe o piele de
urs văduva proprietăreașă a întinșelor moșii,
cari acum erau acoperite de zăpadă.

Afară viscoala.

Un tânăr înalt, frumos, cu o privire inteli-
gentă și energică, intră în odaie. Era Igar,
moșierul din vecinătate.

În curând se încinse între dânsii o discuție.
Cu cea mai mare lipsă de jenă, tânărul spu-
se câteva vorbe cari atinseră foarte mult a-
morul propriu al tinerei văduve. Ea, urmă
dânsa îi zise: Atunci ce tot spui că mă iu-
bești, dacă-mi vorbești așa?

— Te iubesc; dar ce să fac, vrei să mint?...
Nu-i destul că-ți spun că te iubesc?

— Nu, vezi bine că nu! Și apoi ce fet de
tânăr ești? O asemenea declarație se face nu
mai în genunchi. Tânărul ingenunchiă. Gla-
zul ei batjocoritor urmă: Ești tot atât de
corașios ca și ceilalți tineri.

— Negreșit, se putea altfel decât să batjoco-
rești? Dar așa sunt toate femeile cari n'au
altceva de făcut decât să mănânce, să doarmă
și să se gătească. Te asigur că, dacă ai avea
vre-o ocupație serioasă, n'ai fi atât pe ne-
drecht sarcastică.

Zise și plecă.

Tânărul văduvă stătu câteva clipe nedume-
rită, neștiind ce să facă: să-l cheme sau nu.
La urmă, când văzu că nu se întoarce,
se supără și sună clopotul cu putere.

Trebuia să iasă la aer, trebuia să răsufle.
Strigă servitoarea, care intră: Blana și sania!

Sania fu gata în câteva minute.

Toți servitorii stăteau să vadă ce dorește
stăpâna. Nici unul nu îndrăzni să vorbească,
afară de bătrânul vizitiu care zise respec-
tuos: Sărut mâna, stăpână, dar singură vrei
să mergi? Eri a fost sfâșiat un țaran de că-
tre lupi, cari s'au înmulțit grozav anul acesta.

— Taci! să-mi s'aducă pistoalele!

În câteva clipe nu se mai vedea curtea boe-
reasă. Sania sbura peste zăpada aproape în-
ghetată.

În goana-i nebună văduva își smulse tartanul
dela gât, lăsând aerul rece al nopții să-i
bătăiască obrazul.

Trecu câteva sate în goană fără să opreas-

că, până când caii se opriră deodată dintr-o
singură zmcitură. În depărtare, la orizont, se
vedeau niște lumini mari, ca niște licăriri
cari jcacă.

Și urlete lungi, fără sfârșit, se auzeau din
ce în ce mai tare: erau lupi. Îndrăzneța fe-
meia nu-și pierdu cumpătul. Biciuind caii,
porni sania ca o săgeată. Însă caii, obosiți de
goana nebună de mai înainte, mergeau tot
mai încet.

Lupii, cu avântul dat de foame, ajung mai
aproape. Aldona, tânăra văduvă, îi vede so-
sinul ca niște umbra gonind prin zăpadă.
În câteva clipe îi trece prin gând tot ce a
auzit povestindu-se despre cățătorii atacați
de lupi.

Când îi vede aproape de tot, le azvârle
blana din sanie. Azvârle căciula ei, apoi rând
pe rând tot ce găsește în sanie.

La fiecare aruncătură, lupii se opresc și Al-
dona câștigă teren.

La urmă azvârle și blana scumpă în care
e înveștită. Lupii se năpustesc și în câteva
clipe nu mai rămâne nimic dintr'însa.

Își silențe ochii să zărească ceva la orizont:
vr'un sat, vre-o casă. Pallidă, dar hotărâtă,
cu biciul într-o mână, cu frânele într'alta,
enibzuște. Caii sunt istoviți d'atâta goană.
Aldona pune biciul jos și scoate un pistol.
Lupii sunt la vre-o 20 pași. Dânsa ochește
pe cel mai mare, care e în fruntea haitei.

Lupul care odată mai sus și se prăbușește
urlând. Ceilalți se reped asupra-lui și sfâșian-
du-l dau câteva clipe răgaz saniei.

În elipa în care Aldona e gata să piardă
orice speranță, zărește la orizont o clădire.
Era un fel de hambar clădit de ciobanii, cari
se adăpostesc vara de furtună.

Intr'acolo se îndreaptă Aldona cu sania.
Haite se apropie mereu și Aldona, vrând să
mai câștige timp, recourse la un mijloc despe-
rat: Scoase pumnalul pe care-l avea totdeauna
la brâu, apoi, cu un foc de pistol, omorî pe
cel mai slab dintre cei doi cai.

Sări din sanie, tăia curelele, sări iar în sa-
nie și porni din nou ca o săgeată biciuind
din răspuneri calul rămas.

Lupii se năpustiră asupra calului dat pradă
lor. De astădată calul îi ținu mai mult timp
în loc, deși fusese rănit de moarte. Încercase
să urmeze sania, însă căzuse prada lupilor.

Intr'un ultim nechezat dureros fu sfâșiat.
Aldona era cât p'aci să plângă; cu lacrimile
în ochi biciuise din nou calul rămas și o
luase iar înainte. Aproape de hambarul care
trebuia s'o scape, văzu că bietul cal rămas
schlopăta.

Să înfieră de groază.

Să meară oare tocmăi când era atât de a-
proape de scăpare?

Ca să îndemne calul la fugă, se încovoia cât
putu înainte și cu pumnalul îi sfâșia puțin
pielea pe șolduri.

Calul făcu o sfortară nebună.

Mai erau încă vre-o sută de pași până la
hambar. Atunci, disperată, scrâșnind din
dinti, începu să împungă cu pumnalul în spa-
tele calului care mai făcu 50 pași și căzu.

Îndărătul Aldonei răneau lupii urlând și
mai fioros ca până atunci.

Ca o veșnică sări din sanie și, pe când
lupii urlând se năpusteau asupra calului, dânsa
în câteva sărituri fu în hambar și, urcând
cu o ulmitoare ușurință scara care ducea la
podul cu fân, abia putu să răstoarne scara,
câci lupii și intraseră înăuntru.

În urletele fiarelor leșină.

Detunături apropiate o treziră din leșin.
După iuteala cu care se urmau împușcă-

turile, era mai mult ca sigur că trebuia să fie
vr'un ajutor.

Scoase batista și, apropiindu-se de o des-
chizătură a podului, începu să facă semne
chemând.

— Uite-o! strigă un glas cunoscut.

Față aprinse se îndreptară spre hambar.

Cățiva înși ridicară scara, o puseră la loc
și Aldona se scobori în strigătele de bucurie
ale servitorilor ei.

Ajunzând jos, toți se grămădiră împrejurul
ei. Numai unul îi luă mâna și o sărută. Acela
era Igar. Câtva timp după plecare, venise
la curte și auzind de plecarea ei, se luase
cu mai multe fapte și cu toți servitorii după
urmele saniei. Frumoasa văduvă îi datora
viața. Fără să mai zică o vorbă, îi cuprinse
în brațe și-l sărută. Era învinsă fără zefle-
mele.

Trad. de Charlotte B. Marian

FIGURI PARLAMENTARE

Deputatul N. Bălănescu-Giurgiu

Fie că prezidează ședința, în cali-
tate de vicepreședinte; fie că nu, d.
Bălănescu ia parte la ședințele Ca-
merii, într'un costum totdeauna so-
lemn. E îmbrăcat în redingotă nea-
gră sau altfel și are o atitudine mar-
șială, parc'ar oficia în calitate de
preot, o celebrare oarecare.

E unul dintre puținii membri ai bi-
roului Camerii, care stă să prezideze
chiar ședințele cele mai agitate; fo-
losind și istețimea necesară și acea
puternică aversiune față de triviali-
tate, ca să evte cât de cât din atmo-
sfera neparlamentară.

D. Bălănescu are la îndemână a-
proape toate mijloacele unui confe-
rențiar, stăpânit de un imperativ
moralizator. N'aș sta la îndoială să
compar pe d. Bălănescu, cu un pas-
tor, care știe să evidentieze din via-
ță, numai părțile pildnice, așternând
cu vrere un val de neștiință peste
ce-i grav și rău.

D. Iuca

Dacă n'ar fi secretarul Camerii, ar
trebui inventat. E cel mai dibaciu,
cel mai expeditiv parlamentar, care
știe să numere voturile din urnele de
votare. Cred însă, că are însușiri su-
fletești, corespunzătoare înfățișării
sale tinerești, de a ști să se facă sim-
patizat și de adversarii politici.

Aș putea susține oricând, că nu-s în
stare să ghicesc, dacă d. Iuca, atunci
când stă la postul său dela biroul Ca-
merii, urmărește vre-un discurs, ori
stă într'un fel de beatitudine a anin-
țirilor.

Brak

Plăcerea să măsoară cu minutele.
Durerea se poate măsura cu anii.

Are numai un timp plăcerea: pre-
zentul.

Durerea poate să aibă toate tim-
purile: prezentul, trecutul și viito-
rul.

Schopenhauer.

NUNTA

Este nuntă mare și frumoasă.

Tinerii însurații se întorc acasă în capeul înflorit. Flori albe înăuntru, flori albe la biciu; flori albe la urechile cailor. Mireasa frumoasă, veselă, în albul care o învăluie pare o arătare într-un nor diafan.

Acasă sunt așteptați de o tânără pereche care le iese înainte cu tradiționala pâine cu sare.

Casa se umple de lume veselă, împodobită, gata să petreacă.

Iccuținga primitoare de atâtea bucurii este veche într-o mahala a Bucureștiului în fața bisericii bătrâne a lui Radu Vodă. Tânăra mireasă este strănepoată aceluia care pe vremuri a clădit acea locuință. Sus la etaj șade familia ei, apartamentul este încă în bună stare, jos însă se dau odăi cu chirie, la oameni străntorați. Mai mulți chiriași ocupă apartamentul. Într-o odăa trăește o pereche de oameni bătrâni ovrei. El vinde nasturi și șircturi pe străzi, ovreica bătrână curăță fulgi. Tată ziua este într-un norușor de pufulți care se înalță împrejur și-i umple hainele și capul, ca o zăpadă ușoară.

În alte două odăi stau mama cu fiul un bătrându de oșprezece ani, frumos cu ochii albaștri și fața palidă. Mama, văduva unui funcționar ghicește în cafea și în cărți ca să poată trăi. Știe rețete cum să faci să fii iubit, să scapi de dușmani, să afli hoții care și-au furat lucrurile, etc.; dar pentru ea însăși nu știe să facă nimic să scape de mizerie! Făcutul este de mult bolnav, dar acum răul s'a agravat. Neavând ce-i trebuie ca să se îngrijească, tuberculoza îl omoară.

Pentru ei se vadă trecând prin curte pe tânăra proprietară, care este azi mireasă, era o bucurie mare.

o vedea frumoasă, cochetă, plină de viață și surâzândă. I se părea ca și lui îi da ceva putere! Adesea băeatul oșea în curte pe vremea bună și la fereastră de la etaj vedea pe tânăra fată care gătită ca o păpușe, umbra de culoare până colo. Apoi se așeza pe marginea ferestrei și cu mici unelte își făcea unghiile.

De sus de la fereastră îi arunca câte un ruzvânt, și tânăra o admira; îi studia mișcările, pozele, surâsurile; toate îi plăceau! În lungile nopți de insomnie, bolnavul se gândea la fata cea frumoasă. Făcea proiecte de viitor: când s'o însănătoși și o putea câștiga mult, cine știe? va ajunge să cumpere casa în care stă fata. Știe omul ce-i rezervă viitorul? Când ești tânăr ce nu poți visa!...

„Astăzi este nuntă mare, șgomot, bucurie. Lăutarii cântă dansuri moderne.

O tropăială obositoare, un șgomot violent și enervant nu dau răgaz băețului bolnav să se odihnească.

— Oh! mamă, ce gălăgie! Nu se mai potolește! Ce frumoasă este mireasa cu betaala sare o învăluie ca o mantie de aur... ea pleacă, n'am s'o mai vad!... Ce este-mi este! Dă-mi să beau ceva. Muma îi dă apă.

— „Nu vreau apă, dă-mi limonată. Dar muma n'are nici zahăr, nici lămâie în casă. Nici o clientă n'a trecut pe la ea. Cărcia s'e-i ghițească în cafea or în cărți, să-i lase un cinci lei. Stă în fața bolnavului nedumerită.

Apoi îi vine în gând să se ducă sus la nuntă să ceară jupănelei proprietarei puțină limonată pentru bolnav.

Accasă mloasă, îi umple o cană cu băutură răcoritoare, și muma să întoarcă să-i dea copilului limonata mult dorită. Apoi băeatul cu capu pe pernă, cu obraji roșii, îmbujorați de căldura mare ce are, cu ochii la tavan visează și ascultă muzica.

Jocul a încetat, lăutarii cântă un cântec duios; unul cântă din gură:

— Singurii sunt vai de mine, ca și pu-iul cu-cu-lui, când îl lasă ma-ma lui... cuvintele se pierd... Tânărul suspină și gândește la fata cea frumoasă pe care a iubit-o, o iubește! Și el este singurul!... Ascultă cântecul și oftează. Își reamintește de zilele când era sănătos și și făcea proiecte de viitor... Cu ochii la tavanul mohorat și afumat se gândeste la mireasă, la tinerii îmbrăcați elegant, la fetele care trebuie să domnească sus printre atât tineret plin de speranțe și sănătate: dar ei?

Privește, privește țintă la tavan!

OSCAR WILDE CASA CURTEZANEI

Adevărata știință

Dim. „Bucățile de pus pe muzică”

Tu știi totul: în van cant ce pământ să ar, ce all pământ să-l sădesc cu grâne, Negru e pământul, plin de scați și de ierburi rele, și nu-i pasă de lacrimile ce cad ori de ploaie.

Tu știi totul: eu stau jos, stau și-aștept, legat la ochi, cu mâinile fără de putere, până ce'n fine se va fi ridicat și ultimul voal și usa se va fi deschis pentru tătă oară.

Tu știi totul: eu, nu pot să văd. Nădăduiesc că viața-mi nu va fi fost lucru zadarnic. Știu că ne vom regăsi în vre-o divină eternitate.

Zile pierdute

(după un portret pictat de Miss V. T.)

Un blond și zvelt copil, care nu-i de fel făcut pentru durerea acestei lumi, cu părul ca aurul căzându-i în mari valuri în ju-

* Vezi „Universul Literar” numărul precedent

Traducerea acestor poeme ale lui Oscar Wilde e datorită d-lui M. Negru.

rul urechilor, cu ochii plini de aspirații, voalați pe jumătate de zadarnice lacrimi, ca apele cele mai albastre, văzute prin ceața ploaiei, cu obraji palizi pe cari nici odată o sărutare nu și-a lăsat pata, buza de jos roșie intrată înduntru din spațma de iubire, și-un alb gât, mai alb ca un piept de porumbel. — Ah! Ah! Dacă toate acestea n'ar exista decât în zadar!

Înapoi, lanuri de grâu, și culegători în șir, implinindu-și cu înfățișarea ostentivă sarcina lor obositoare, fără ca vreun sunet de râs sau o voce de hăh să le-o îndulcească.

Și, nepăsător la aprinsa înflăcărare a soarelui ce apune, copilul visează încă... El nu știe

că noaptea se apropie și că nimeni, în răstimpul nopții, nu poate aduna fructe...

I se pare că trupul lui este tot mai ușor, că parcă plutește în aer; și tavanul acela mohorat, pare că devine din ce în ce mai înalt, mai alb, mai străveziu; ca de sticlă. Iată! Vede tot ce se petrece sus; pe tinerii însurații, mireasa veselă, surâzându-i!...

I se pare că și el este printre mosafiri: dal el este, cu haine negre-frumoase, având figura strălucitoare de frumusețe și sănătate, cu părul-i ondulat și pieptănat cu îngrijire.

Toată lumea petrece, este o atmosferă de fericire pe care el o simte: un surâs de extaz se întipărește pe buzele-i palide; ochii lui urmăresc visul!...

Ea mama, lui a sosit o clientă. Dânsa trece în odaia de alături să prezică viitorul. Sus acelaș șgomot, aceeaș însuflețire, aceeaș bucurie. De odată mireasa cam mirată se apleacă spre mame și-i spune:

— Ce bine mi pare că a venit la nuntă și vecinul meu de care și-am vorbit, știi, băeatul acela frumuseț și bolnav care mă iubea.

— Unde este? întrebă ginerele.

— Uite-l drept în fața mea, acela palid cu ochii mari cu pletele ondulate, și care mi surâde.

— Dar nu este nici unul în fața ta cum îl descrii tu! răspunde ginerele mirat.

— Nu!?... Curios lucru! murmură tânăra fată îngălbenind; căci în acea clipă viziunea dispăruse! Sărmanul! zise mirele, trebuie să-i fie rău; să-i trimitem o sticlă de șampanie și ceva de la bufet. Și ieși să dea ordinele cunvenite. Tânăra fată simți că o părăsesc puterile. Și gândi că în minutul acela în odaia de dedesubt, băeatul suferă grozav! Cine știe? poate că-și dă sfârșitul!...

Jupăneasa cu coșul încărcat scoboară și intră în odaia bolnavului. De pe prag îi spune — „Ionică, și-am adus lucruri bune!” Dar Ionică nu răspunde: cu ochii la tavan, cu surâsul pe buze, tace.

Încele face câțiva pași. Ia vezi, ce-ți trimite cuconita noastră. „Dar aceeaș tăcere, și aceeaș nenăscare. Femeia se așază de pat, pune coșul jos și se apleacă asupra băețului. Ce-i cu tine Ionică?”

Ionică însă își urmează visul în lumea unde nu mai sunt suferințe, unde nu mai e durere!... — Vai! exclamă servitoarea sărmanului copil a murit! Unde o fi mama lui? Repede deschide ușa odăii de alături. Acolo muma cîfeste în cafea: prezice câștig, bani,

bucurii aceleia care nerăbdătoare ascultă pe ghicitare.

Dar aceea care știe să ghicească la atâtea lum, nu ghicește că în odaia de alături copilul ei a adormit pe vecie într-o viziune de fericire!...

Sus aceeaș tropăială, acelaș șgomot. Lăutarii cântă, tinerii alunecă în cadentă pe parchet surâzător, șoptindu-și vorbe de dragoste. Mireasa cu ochii mari deschiși privește în zare la ziua de mâine aducătoare de fericire; ea a uitat pe acei ochi care s'au închis pe vece, cu imagina-i întipărită în tranșă!...

Eufrosina Pală

Țiganul și marea

La Constanța, cum sosește,
Primul nostru regiment,
(E povestea veche'n data,
Dar rămasă-i neuitată),
Danciu Anghel se grăbește
Să se ducă, la moment,
Jos la mare, ca să-și spele
Murdăria de pe piele.
Danciu Anghel e soldat
Și țigan, dar e curat.
Spală el, își freacă bine
Trupu-i negru prăfuit.
Mai apoi o sele-i vine
Și, de dânsa prididit,
Pleacă'n valuri a lui gură
Și îi trage-o'nghitură.
Dar, simțind gustu-i amar,
O asvârte îute-afar,
Apoi strigă cât mai tare:

— „Haolă, ce apă rea!
„D'aia ești tu mare, mareo,
„Fiindcă nimeni nu te bea!”

N. TÎMB

Flori de gheață

Flori de gheață, flori de gheață.
Visul nopților de iarnă,
Perle năcăminte în geamul
De cristal neîntinat.

Din înfrigate ceasuri,
Vă nărupați și luați viață,
Mângâind privirea noastră,
Cu surâsul vostru mat.

Flori de gheață, flori de gheață
Raza soarelui v'a prins,
Din mîiastra îmbinare,
Mii de lacrimi s'au prelins.

A murit lumina voastră
Și reflexul de topaz
Și-ați rămas cu plâns năvalnic
Pe un chinuit obraz.

Flori de gheață, flori de gheață
Cu răsfrîngeri de argint,
Voi sunteți simbolul vieții
Și al viselor ce mint.

Al. Făgărășanu

PASTEL DE TOAMNA

Stoluri,
Stoluri
Moarte
Frunzele cobor.
Lanuri,
Dealuri,
Toate...
Lâncezesc de dor
Soare,
Boare
Dulce
Au pierit din crîng.
Malul,
Valul
Plînge.
Zările se frîng.
Stîna,
Doină.
Floare
Cad în somnul greu.
Codrul,
Codrul
Pare
Un Mausoleu !..

Simion Udrescu-Bălești

Cum s'a făcut Unirea Bucovinei cu țara

Lumea n'a fi închipuit, că a fost destul ca armata română, să treacă în Bucovina, Basarabia și Transilvania că se se facă acele frumoase alipiri fără condiții, și alți crede că dacă nu erau conducătorii intelectuali, acea unire nu se făcea. Ori eu cred așa, că chiar dacă am fi avut în provinciile române o intelectualitate cu totul înstreinată, totuși unirea se făcea. Căci o făcea norodul românesc.

Dacă a dorit cineva din provinciile alipite unirea, apoi factorul cel mai puternic a fost poporul român, de jos a treia treaptă. El a păstrat în cursul vremurilor și limba, și port, și obiceiuri și credința neschimbată, și tot el, pe care nu-l interesează într'un nimic intelectualii noștri, în ceea ce privește credința lor despre tot, avea conștiința vie anume, de unde e rupt, cine-s frații lui, și nu aștepta decât ziua blagoslovită să se unească cu patria-mamă. Să se unească nu cu orașele pline de cosmopolism, ci cu satele cu norodul de o lege, și de un neam, și de o suferință cu el.

Ce minunat norod !

O probă despre ce spun eu, am avut-o în toamna anului 1918, în zilele de 23 și 24 Oct. (st. v.), la Fălticeni.

În dimineața zilei de 23 Oct. pe o vreme păloasă și ploioasă, o delegație de trei țărani români bucovineni din Gura Homorului se prezintă la prefectul județului — pe atunci Octav Leca, și spune că trupele bolșevice ucraine coboară spre Suceava

și Gura Homorului, și pradă ce le ieșe în cale, și că sunt trimiși de către populația dela Homor, să roage pe cine s'o găsi în Fălticeni, ca să comunice guvernului român să ocupe Bucovina și s'o alipească la regat, că ei au rupt-o cu împărăția.

Prefectul nu le-a dat așa atenție, trimis o delegație a telegrafiat guvernului Marghiloman la Iași.

A doua zi, dimineața cu două zile înainte de sf. Dumitru, sosește la prefectură, și un autocamion îmbrăcat cu brad și cu steagul tricolor la el, și cu tablă pe care seria : „Primăria orașului Câmpu-Lung, Bucovina” mînat de doi soldați nemți, și din care coborî o altă delegație de 12 țărani moldoveni Câmpulungeni în frunte cu primarul din Câmpu Lung, și un ofițer ardolean, Traian Roșu. Printre ei erau vre-o doi învățători, restul soldați veniți de pe front în-ă cu capelele nemțești în cap și țărani moldoveni. Aceștia din urmă, împreună cu primarul, îi dădea întipărirea că par'că plășii lui Ștefan cel Mare s'au trezit din morți, și au venit să ceară unirea Bucovinei cu scumpa lor Moldova. Toți erau cu plete pe umere și îmbrăcați muntește.

Straja Moldovei nu adormise încă. Eroii lui Ștefan cel Mare, dela Câmpu-Lungul moldovenesc nu muriseră. De la acel Câmpu-Lung republican, unde cetățenii lui dispuneau pe vremuri de drepturi exclusive, a venit suflet de nădejde, că românii a rămas român, oricînd și ori unde, și el nu pierde.

Și au cerut prefectului, să comunice guvernului dela Iași că județul Câmpulungului cere, ca România să ocupe de îndată cu armata țara, că de nu o ocupă bolșevicii ucraini și e pierdută.

În această vreme la Cernăuți era zăpăceală mare : era un guvern și nu era ; orașul era înconjurat de ucraini ; iar preoții autorizați, de pe anvonuri, cereau colecte de bani și noi jertfe de oameni ca dușmanii Austriei să fie înfrînți, în vreme ce Ungaria devenise bolșevică și Austria își plecase steagul imperiului pentru a nu se mai ridica nici odată. Soldații fugeau de pe fronturi ca de nălucă, și venea fiecare la vatra lui, nerăbdători să vadă după ani de suferință, ce a mai rămas și cine a mai rămas din cei lăsați acasă. Și fiecare venea să facă pagubă în satul lui, și când văzură că primejdia e peste tot și primejdia bolșevică ucraină, e la ușă, toți își îndreptară ochii spre România și unde întregul sufletese se cimentase tot meru prin război și prin nenorocirile trase.

Și la ora 11 jumătate, tot în aceeași dimineață, veni ordin dela Iași ca armatele române dela frontarii și autoritățile au și primit ordin să treacă și să ocupe Bucovina și invită și pe prefectul județului ca împreună cu jandarmeria și cu garnizoana locală — care a și primit ordin — să înainteze în Bucovina. să gonească pe ucraini și să instaleze administrația românească. La asta un comitet îndată se compuse din d. general Niculea, comandantul garnizoanei, din I. Mdreanu, fost revizor școlar, azi profesor în Ardeal, Jenică Tatios, actualul primar al Fălticeniilor, atunci numai ajutor și subsemnatul, și cari am și luat măsuri ca delegației Câmpulungene să i se facă o manifestație cum n'au văzut : Îndată se adună un public numeros și pe lângă cetățeni se alătură și școlile cu profesorii și institutorii lor. Apoi primarul Câmpulungului, umflînd tricolorul dela camion, și cu muzica reg. 1 infanterie în frunte și în urale publicului și cântecul școlarilor, ne-am oprit în fața catedralei orașului, unde după cuvîntări înflăcărâte, s'a jucat hora Unirii, și iar am pornit pe străzi.

Ce umiliți s'au văzut atunci aceia care ne convinseseră că am făcut războiul, și cum se mai ploconeau înaintea delegaților ! Și ca prin farmec orașul se umplu de steaguri..

Lumea întâi crezuse că delegația Câmpulungenei veniseră să ceară gaz și zahăr.

Apoi fostul ajutor de primar Jenică Tatios, cu cheltuiala sa a ospătat pe misionari cari au dat și următoarea telegramă guvernului român, dictată din sufletul lor :

„Delegația română din județul Câmpulungului-Moldovenesc, de acum înainte a regatului român liber,

scriitorilor englezi și unde el își săpă numele ca pe o tabletă de aramă. E timpul înfloritor pentru dânsul. În care timp el scrie capo d'opere sale: „Vanity Fair“, „Pendennis“, „Henry Esmond“, cel mai frumos din romanele istorice, „Les Newcomes“; el își termină această din urmă operă în Franța, la castelul de Brequerrecque, lângă Boulognia. Miss Currer Bell, faimosul autor al romanului „Jane Eyre“, îi dedică acest roman:

„Lui Thackeray, acest titan, acest profet, acest vultur“.

Un asemenea exces de muncă încă, de griji, îl îmbătrânește înainte de vreme și-l istovește.

În clipa când gloria și norocul își dau mâna ca să-i înfrumusețeze și să-i răsplătească destinul, el moare la 24 Decembrie 1863, în vârstă de 53 de ani.

Gloria, de sigur, el a început să o cunoască. Nu o glorie asemenea gloriei lui Bulwer Lyton, celebrul și fericitul autor al măreței opere: „Ultimele zile ale orașului Pompei“, glorie uzurpată dealminteri sau asemenea gloriei lui Dickens, destul de justificată, însă o glorie compusă din cele mai bune sufragii ale nației engleze, acelea ale elitei.

Atunci când marele său contemporan, autorul celebrului roman autobiografic: David Copperfield, reprezintă umorul, fantezia, ceva gigantic, uimitor și fără măsură, ceva din fantasticul balzacian, el, fiul legitim al lui Fielding, realiza destul de bine, cum spune Carlyle, „un fel de Hogarth amestecat cu Sterne“. Ca să înduioșeze, el prezintă viața, „acest umil adevăr“ despre cari vorbea odată Maupassant.

Ironie și sentimental totodată, el creia tipuri de o fantezie eschiză, plină de defecte, de ridicul, de manii, însă prodigioase prin atitudine, prin gândire și prin gesturi, dureroase și triste ca și existența lor, ca o metafizică de Schopenhauer, ca o morală de Rochefoucauld. E ceva din Alceste în acest mare pictor clasic, care și zugrăvia scenele sale de interior, porțetele sale, în cel mai mare stil, acela al lui Addison și a lui Lambs. Carlyle încă scria, vorbind despre Thackeray, că atingea o perfecțiune de stil pe care n-o poseda nici un scriitor contemporan. Și acest stil era în mâna celui mai onest dintre oamenii: toate acestea, motive cari fac să încolțească, din an în an, această glorie curată, cea mai curată dintre toate gloriile romantice ale Angliei!

Petru T. Gădel

Cânteece ostășești culuse de pe front

Foilită grâu mărunț

Foilită grâu mărunț
Vineri maica m'a născut,
Sâmbătă m'a botezat,
Duminică m'a însurat.
Luni cu puica m'am plimbat,
Marți un ordin mi-a picat,
Mi-a picat un ordin mare,
M'a scuiat dela mâncare;
Puscă, raniță mi-au dat,
Să slujesc un împărat,
Nouă ani și nouă luni,
Și câte-va săptămâni...
Și-o veste că mi-a venit,
Că puica s'a logodit, —
Dar eu când am auzit,
Eu o zi n'am împlinit
La maior am alergat,
Și concediu că mi-a dat,
Pusei șaua pe-un cal murg
Și-am plecat la un dram lung

— Bună calea, moș bătrân!
— Multămes, voinic de drum!
— Moșule, te-aș întreba:
Dacă nu te-ai supăra:
— Să nu-ți fie cu bônat,
Unde joacă nunta 'n sat?
— De la deal de casa mea,
Se mărită noră-mea.
— Pe noră-ta cine și-o ia?
— Feciorul lui Beizadea.
— Cum se poate moșule,
Acea-i nevasta mea!
Foae verde de cicoare,
Hai, murgule, pas mai tare,
Sajangam în sat cu soare...
Când soarele o apus,
Ea la poartă c'am ajuns,
Pe murg de poartă l'am legut
Murgul când a nechezat
Poarta 'n cinci s'a despiciat,
Munții s'au cutremurat,
Avele s'au tulburat,
Teșl meseril s'au sculat...
— Stați meseri și ospătași,
Numai puica să mi-o dați,
Lasați calu-mi priponiști,
Dar nu-l priponiști de fân,
Ci de un fir de ibrișin,
Dela puica mea din sân...

Marele aromân Coletti

— Urmare și sfârșit —

Coletti ca toți Cușovlachii Români Macedoneni, s'a bătut ca un viteaz pentru independența Greciei, a fost guvernator al Cieladelor Orientale. El a lăsat un nume nennuritor în insule și dobândise o foarte mare influență în tot Arhipelagul, ceea ce nu prea plăcea contelui Armandsberg, nici regelui Othon. Trimiterea lui ca ambasador la Paris a fost un fel de exil deghizat.

Vol. IV vorbind de Tudor Vladimirescu și Coletti zice: „El care putea să moară ca Bozari sau să trăiască ca Coletti, și a plecat capul călăilor lui Ipsilante ca să nu comprimită vittorul țării sale, expunând-o la vindicta turcească.“

Regele Othon ca să-și cimenteze dinastia convoacă Adunarea generală pentru alcătuirea unei Constituții și atunci făcu apel și la Coletti, care venind în Grecia fu primit în triumf, iar Guizott zice:

„La auzul sosirii lui Coletti trei mi de prieteni ai lui îl primiră la Pirre în aclamațiuni. El fu cel mai puternic vice-președinte al Constituantei. Cu ocazia discuției dreptului de cetățean grec celor cari locuiesc în Grecia și celor rămași în afară de hotare, Coletti cu o voce plină de patriotism a ținut cel mai frumos discurs din Constituanta (1), care stârni nu numai entuziasmul celor prezați dar chiar lacrimile lor, aducându-le aminte sacrificiile acelor rămași în afară de hotare. El a declarat că considera două evangheliile aceea a ortodoxismului și aceea a Constituției. Discursul lui Coletti, pu-se capăt desbaterilor și în unanimitate fu votată Constituția, iar el ales principalul membru în comisiunea însărcinată să o prezinte regelui spre semnare. Când Regele se ocupase, Coletti pronunță următoarele cuvinte: „Am văzut, zise el subit, mult popoare fără regi, dar nici un rege fără popor; iscălește rege“. Imperativele cuvinte ale lui Coletti înduplecară pe rege și iscăli îndată.“

La formarea primului minister constituțional, Coletti, n'a voit să ia parte, dar mai târziu regele îi încredință formarea unui nou cabinet și atunci Coletti deveni prim ministru fu sufletul întregului cabinet. Atâta încredere ce avea regele Othon și regina Amalia în Coletti în cât credeau că fără Coletti nu puteau rămâne pe tron și cu ajutorul lui puteau să se încoroneze ca împărați Constantinopolului.

Coletti a trebuit să lupte multe căci diplomația engleză de pe atunci rivală cu cea franceză, stăruia o strașnică opoziție în contra lui Coletti, ba chiar a avut loc mai multe răscoale ca aceea a lui Kriezoti din Eubea a lui Popa Costa și Veluța și a lui Meridiți din Patras, dar pe care Coletti le putu potoli.

Când principele Montpensier d'Orleans care cutreera Orientul vizită și pe Coletti acasă, îi zise: „Încredințează-mă că dacă Grecia se decide sub guvernul lui Coletti, să facă o plimbare militară până în Epir și Thesalia, regele tatăl nostru nu o să ne ajute din propria lui avere“.

„Nu numai tatăl meu, răspuse principele, dar întreaga familie a Orleanilor care a fost totdeauna favorabilă generalului Coletti, tot așa va fi cu el când se va decide să iasă cu Grecia într-o astfel de plimbare“. Guvernul francez de atunci pu-se la dispoziția lui Coletti pe Piscatore, ambasadorul Franței.

Toți spuneau că dacă Coletti viețuia în timpul războiului dela Crimeea devenea un al doilea Cavour. El era pentru Grecia un al doilea Bismarck.

Coletti suferea de rinichi și în August 1847 ducându-se în Nauplia, ca să asiste la un parastas ce se făcea în memoria mamei sale, unde țină un mișcător discurs politic emo-

sunt sigur, că o să treci pe lângă dânsul și n'ai să vezi nimica, căci hoțul neprins e negustor cinstit, și apoi leagă-te de dânsul, dacă vrei să intri în procese și în boclucuri, din cari să nu te poată scoate nimeni. Dacă ți-a furat boii, ți-a furat și pacea. Ce să mai faci atâta tărăboi pentru un lucru de nimic, îi zise Mercur.

— Cum, sease mii de boi nu însemnează nimic? Darnic mai ești și tu pe punga altuia, îi răspunse Ieurytus.

— Eu te-am sfătuit, fă ce vrei, numai ia seama să nu te căești. Eu aș zice mai bine să te lipsești de boi decât să ai o sumă de neplăceri de care să te căești toată viața.

— Să știu că-mi cheltuesc toată averea și tot trebuie să prind eu pe hoțul de Antolyeus.

— Spre acest scop am să mă servesc tot de un hoț fiind-că hoț pe hoț cunoaște, se gândi în sine Ieurytus.

Pe când gândea acestea se pomeneste de odată cu celebrul hoț *Sisyph*.

— „Știi una, Ieurytus, hoțomanul de Antolyeus, mi-a furat și mie o nucă de boi?”

— Taci, nu mai glumi. Asta-i frumos de tot. Un hoț să jefuiască pe alt hoț. Dacă mi-ar fi spus vre-un zeu demuritor acest lucru, nu l'ași fi crezut. Ei, și ce ai de gând să faci?”

— Ce să fac, apoi eu am fost mai deștept decât tine. Eu am însemnat tălpile boilor cu cretă. Și să vezi cum am să-mi iau eu boii dela hoțul de Antolyeus. Am să-i caut pe toți la picioare și am să-mi găsească semnul.

Trebuie să amintim, că Antolyeus avea darul de a-și schimba statură după voință, când apărea ca un *lun-gan cu barba rasă în formă de cioc*, splicuiit, mergând în vârful degetelor, sclivisit, îmbrăcat elegant; când apărea ca un *moșneag sdrențuros*, de ai fi crezut că acest om îi în stare să facă asemenea faptă; când apărea ca un *copil nevinovat* sau chiar ca o *fată* de toată frumusețea plină de farmec, pe când în realitate era *Antolyeus excroc*ul și *hoțul cel mai rafinat din lume*.

Hygia — vorbind de Antolyeus — spune: „El avea și darul ca să transforme orice obiect furat în altceva. Astfel boii furati i-a transformat pe toți în niște *brbeci*, pe când în realitate ei erau boi.

Trad. de Vasile D. Bradu

Răzbunarea

Odată 'n lacrimi înolând
Lăsăm ochi negri și căprui...
De plânsul lor să știu nu vruî,
Nepăsător plecăm, cântând.

Azi am în păr a vremii nea,
Si rob unei copile sunt
De dorul ei nu pot să cânt,
Iar dacă plâng, azi cântă ea.

Sim.

CLIPSE

Același vânt de gheață, în veci rădăcitor,
Același cânt de jale și plâns tânguitor
Pe-aceleași căi străbate...
Și niminea nu știe

Că'n țipătul, ce nouă ne pare vijelie,
N'or fi îndurerate și treste deslipiri
De zbuciumări, din sânul sărmanei omeniri...
Din câte negre unghiuri, duioasa melodie

N'o fi pornit pribeagă, spre zarea cenușie
Zmurgând o tremurare, cu jămnicu-i cuvânt,
Atâtor ramuri arse, ce goale de veșmânt
Se frâng într'o vibrație de 'nduioșii suspin.

Pe-aceleași căi de ceară pornesc mereu și vin
Ecouri de departe și dureroase șoapte
— Frânturi de naturi rupte din zbuciumări deșarte —
Tăcut pr'v se la geom.

În minte-mi se destramă povești închipuite.
Un glas par'că mă cheamă departe, undeva. — Și g'as. îl se labește
De zidurile casei și-apoi se risipește
Ca gândurile mele.

Pe zări întunecate
Gigantice fantome 'n negru înfășurate
Pornesc în mers funebru și nu-i nici-o făclie
Să lumineze calea pe zarea cenușie.

Din care parte nu ș'iu
Un clopot de aramă,
Vibrează 'n noaptea zillei ca într'un cavou...
Mă cheamă același glas dar unde? — căci el n'îmi spune
Ascult și parcă vântul îngână-o rugăciune...

J. Udriște Olt

THACKERAY

William Makepeace Thackeray, al cărui centenar, Anglia l-a celebrat în 1911, e unul din cei mai mari romancieri a erei victoriene, și a literaturii întregii Angliei chiar. Între altele, el a trăit mulți ani la Paris unde, și-a isprăvit câteva din cele mai frumoase romane a-le sale în Franța. Acest lucru, a fost pe cât se pare un motiv esențial ca Franța să se asocieze la această comemorare a centenarului nașterii sale.

Thackeray s'a născut la Calcutta, la 18 Aprilie 1811, în India britanică, cucerită de Warren Hastings, care trebuia să fie, după 60 de ani, pământul de naștere al unui alt mare „*novelist*” englez: *Rudyard Kipling*.

Tatăl său era unul din acei sârguitori „*colectori*” care furnizează administrația metropoliei; el era percepătorul financiar al districtului *Alipier*.

Când copilul fu trimis la bunica sa după mamă, tatăl său muri. După educația în familie, el a fost elevul colegiului *Trinity* din *Cambridge*, — al aceluiași colegiu care trebuia să adăpostească, peste câțiva ani, pe *Tennyson*. Thackeray însă a păstrat toată viața amintirea *Indiei natală*... În 1832, el veni la Paris și intră în atelierul celebrului pictor *Gros*, unde a fost fără îndoială camaradul lui *Henry Monnier*.

În epoca aceasta, el spunea mamei sale:

„Pictura, iată ocupația pe care o prefer”.

Toată viața, el și-a păstrat, paralel cu literatura gustul pentru desen și și-a ilustrat el însuși câteva din cărțile și din manuscrisele sale...

Fluctuații financiare l-au rechemat la Londra, unde soțul său fonda ziarul „*Constituționalul*”, el devine în curând și pentru puțin timp, corespondentul parisiian: în timpul șederii sale aici, se căsătorii și scria cartea: *Schițe Pariziene*. Întors la Londra, el intră la „*Frazer's Magazine*”, publică opera *Yellowplugh*, însă viața, în loc să se îmbunătățească pentru dânsul, se întunecă. După nașterea celui de al treilea fiu al său, soția sa înnebunește, „*biata sa mică femeie*” cum o numea el, aceea pe care el a descris-o sub numele de *Amelia*, în opera sa „*Vanity Faer*”. Se întoarse atunci la Paris ca să se distreze și continuă să ducă viața grea de scriitor condamnat să facă jurnalistică. În timpul acesta, spunea el:

„Cei doi demoni ai mei totdeauna au fost cheltuiala excesivă și lenea”.

Acest lucru, de sigur, explică pesimismul primelor sale romane, toate publicate, mai mult sau mai puțin sub cu pseudonime: „*Man's Wives*”, „*Catherina*”, „*Barry Landon*”, și în sfârșit „*The Book of Snobs*”, care începu a-i face faima și îi procură o viață mai îmbelsugată.

În 1848, aproape bogat, se instalează la *Kensington*. Viața i se luminează din nou. Devine unul din principalii redactorii a acelei faimoase reviste „*Punch*”, unde se aduna elita

mă sili să fac ceea ce un scriitor onest nu poate face".

Și Cehov avea dreptate! Nici unul din scriitorii cari sunt cetiți de copiii n'au scris numai pentru copii; de aceea operele lor pot fi cetite tot așa de bine de adulți. Romanele lui Jules Verne, Dickens și chiar ale d-nei de Segur, care sunt cele mai multe scrise cu intenția de a fi cetite de copiii, se poate ceti cu folos și plăcere și de adulți. Și dacă oamenii în vârstă nu le citesc, cauza este că ei le au citit în copilărie sau adolescență. Dar cine, încercând, fiind chiar în vârstă, să recitească pe autorii amintiți mai sus, nu a fost prins de farmecul povestirii și n'a citit cartea până la sfârșit?

Această părere a lui Cehov, că nu există o literatură specială pentru copiii sau pentru adulți, este în favoarea acelor cari susțin că nu există o literatură cu tendințe: scriitorul, după părerea acestora, caută să realizeze frumosul, fără să se preocupe cine îl va aprecia adultul sau copilul. Și de aceea romanele și cărțile cele mai citite de copiii se pot ceti și de adulți, ceea ce dovedește că frumosul e de o potrivă de apreciat și de unii și de alții. Pe când, o povestire scrisă special pentru copiii, plictisește mai totdeauna pe omul în vârstă și el nu o poate termina. Și nu o poate citi, nu pentru că cuprinsul ei este naiv și copilăresc, dar pentru că forma în care este scrisă nu cuprinde acel frumos necesar unei opere de arte și se întrevede la fiecare rând tendința scriitorului de a fi plăcut și înțeles de copil.

Nu de mult am cetit un roman al în care acest estet și filosof, care a lui Sienkiewicz *In pusturile Africei*, scris *Quo vadis* și *Fără Dogme*, este povestitorul aventurilor a doi copiii, cari furati de egipteni, sunt duși până în Sudan și de acolo reușesc să fugă prin Abisinia. Romanul destul de mare; te prinde, te stăpânește, și îl citești până la sfârșit, cu toate că aventurile copiilor seamănă cu povestirile lui Verne, pentru că Sienkiewicz a rămas și în această scriere, acelaș scriitor subțire, delicat, acelaș estet. E posibil, că romancierul polonez a scris romanul cu intenția de a fi citit numai pentru copiii, dar omul de talent a produs o operă de artă pe care și cei în vârstă o pot citi cu plăcere.

Cele spuse mai sus, au scopul de a arăta, că nu trebuie să căutăm a da copiilor numai literatura scrisă în special pentru ei, care în cele mai multe cazuri păcătuiește de a fi lipsită de frumosul necesar unei opere de artă și este toată imbibată de tendința de a fi o lucrare pentru copiii. Și ar fi mult mai preferabil să dăm copiilor în traduceri toate acele cărți cari au reputația de a fi și folositoare și atingătoare pentru ei, dar cari sunt și opere de artă a atâtor scriitori. Lipsesc din bibliotecile noastre de popularizare și din bibliotecile ef-

tive pentru copii aproape toată acea literatură care este hrana sufletescă a copiilor și adolescenților din Apus și care contribuie atâta la crearea sufletului și caracterului copilului. O traducere a acestei literaturi se impune și la noi. Nu trebuie să vedem în faptul că suntem nevoiți să traducem din alte limbi o micșorare a valorii noastre culturale și a bogăției noastre naționale, căci și una și cealaltă s'obțin cu greutate mar și cu timpul. Și deseori un popor profită mai mult, când știe culege și împrumuta dela alte popoare, ceea ce el nu are în prezent. Iar împrumutul acesta contribuie mai întotdeauna la îmbogățirea sa proprie. Cine știe dacă literatura rusă, nu și datorește bogăția ei, recunoscută de toată lumea, traducerilor făcute din toate limbile. Rușii au tradus, toată literatura, pentru copiii a Apusului, după cum posedă traduși pe toți scriitorii lumii. Și nu este biografie de scriitor celebru rus în care să nu se spue despre influența pe care a avut-o cutare sau alt scriitor european asupra dezvoltării sufletesti și a talentului scriitorului rus.

Iată de ce am dori să avem cât mai curând o colecție a tuturor acelor scriitori ai Apusului, traduși în românește, cari au fermecat copilăria și adolescența atâtor generații străine și sunt socotiți ca factori însemnați în desvoltarea însăși a popoarelor acelor cari i'au citit.

Dr. I. Duscian

Un vultur viu pe steag

Trupele italiene au ocupat de curând regiunea Garian în Tripolitania după lupte destul de serioase cu arabii.

Clișeul de față reprezintă drapelul co-

loanei colonelului Graziani. El are curioasa particularitate, în vârful său un adevărat vultur viu prins și domesticit de soldații italieni.

Cum aș vrea (După Sully Prhomme)

Liliacul s'ofilește,
Scurt e al păsărilor cânt,
Cum aș vrea întotdeauna
Numai vară pe pământ.

Sărutarea ce se pierde,
De pe buza înfocată,
Cum aș vrea ca 'ntotdeauna
Să rămâe neuitată.

Iar unirea a două inimi:
Fie amor, prietenie,
Cum aș vrea ca 'ntotdeauna
Să dureze o vecinicie.

Maria Opreșcu

Adio, vis!

In sufletul meu rățâcit,
Se pierde trist iubirea...
Un dor năvalnic am iubit
Visând nemărginirea!..

Adio!.. vis plin de dorinți...
Și ceasuri de veghere,
Plecați în noapte, suferinți
Și larimi și durere!

Lăsa-ți-mă să fiu ce-am fost;
Copila cea sglăbie...
Să rătăcesc fără de rost,
Pe vesela câmărie!..

Jenica Bordeianu

După o tradiție antică

AUTOLYCUS: regele hoților

Autolycus a fost fiul lui *Mercur*, zeul comerțului și protectorul hoților.

Antichitatea vorbind de *Autolycus*, ne spune că a fost hoțul cel mai mare și mai rafinat de pe fața pământului. El avea o iscusință nemai pomenită la furat și o agilitate la picioare, în cât nu-l ajungea nici iepurele în fugă. Era destul numai, să gândească ceva și lucrul era și făcut pe jumătate. Fura de stingea, pe unde trecea. Nu era poliție, nici nimeni în stare să-l prindă, ori câtă iscusință ar fi întrebuințat pentru prinderea lui.

Homer, vorbind de *Autolycus*, ne spune, că acesta era cel mai șiret dintre toți hoții și tot odată și cel mai mare hoț. Acest dar îl primise dela *Mercur*, zeul comerțului și protectorul hoților.

Autolycus fură coiful lui *Amyntor*, luându-i-l de pe cap, stând de vorbă cu dânsul. I-l fură cu atâta iscusință în cât *Amyntor* nici nu simți. Într'un târziu numai se pomeni că nu mai are coiful pe cap.

— „Mă, dar afurisit hoț e potlogarul acesta de *Autolycus*, auzi tu să-mi fure pălăria de pe cap și eu să nu simț nimic...”

— Negreșit, îi răspunse *Polymede*, tu nu știi că hoțul acesta de *Autolycus* are darul de a-ți sugestiona ideea de a crede, că ai lucrul pe care ți l-a șterpelit cu atâta dibăcie.

Leurytus în insula *Iubeea*, avea o mulțime de boi, vre-o șase mii, care pășteau în cea mai deplină liniște.

— „Las' că-i șterg eu boii, zise hoțomanul de *Autolycus*, nici n'are să mă simtă nici să vadă că am să-l prostesc într'atâta în cât o să creadă că-i are tot înaintea ochilor.

Leurytus într'adevăr vedea boii tot înaintea lui, pe când în realitate hoțul hoților îi mână boii dela spate.

Într'un târziu se pomeniște *Leurytus* că nu mai are niciun bou.

— „Zeilor nemuritori, voi cari sunteți totdeauna, spuneți-mi cine mi-a furat boii?”

Atunci i se prezintă *Mercur* și-i zice:

— „Boii ți i-a furat hoțomanul de *Autolycus*, prinde-l, dacă-ți dă mâna.

fristă, mai apăsătoare. Dinspre crâng, o babă cu spinarea încovoiată sub sarcina de nucle, venea târându-și cu greutate pașii pe drumul alb de nea. Ajunsă în fața tinerilor se opri, ascultă, căutând se deslușească cu privirea prin umbrele cari ca niște văluri negre, se lăsau tot mai dese. Fata cu capul dat pe spate cânta cu atâta dor, că baba-i spuse :

— „Blând ți-e glasul măicuță... dac taci, nu-i bine să cânti în noaptea Sf. Andrei“....

Dar fata păru că nu aude și bătrâna făcânduși cruce porni înainte. Dar iată că acelaș suspin, acelaș plânset care le turbura într-una fericirea, se auzi aproape de ei.

Răducu tresări și dădu să se ridice :

— Auzi, cine plânge ? îngână el.

— Vântul care sboară... taci iubite și ascultă !

Supus ca un copil, el își culcă iar fruntea pe sânii ei tineri, cari ca niște porumbei albi tresăreau înfiorați sub șalul de lână. Plopii și ei, păreau că se pleacă să asculte mai bine glasul vrăjtit al copilei. Dar ca sborul unei păsări întunecate, așa flutura mereu suspinul jahnice.

Flăcăul iar se ridică :

— Auzi, e mai aproape... cine să plânge oare ?

— Noaptea care vine... taci iubite și-ascultă.

Înlănțuindu-i capul cu brațele, ea-l trase iar blând pe sân fără ca să înceteze din cântat. O putere mai mare ca voința ei, o făcea să cânte. Nu simțea totuși nici o voioșie. Și ei ca și lui Răducu aceiaș teamă-i străngea sufletul și obrazii-i erau umezi de lacrimile, pe cari numai noaptea i le vedea. Ar fi vrut să plece, dar o mână de fier o țintuia pe loc. Cocoțat pe creangă, un corb începuse să țipe ; atunci cântecul înghețat pe buzele fetei. Se făcu tăcere, doar zăpada cădea mereu așezându-se liniștit în straturi ușoare. Și iată că'n pacea neturburată auziră pe cineva plângând aproape de ei. Erau hohote sălbatice ce se revărsau cu furia valurilor unei ape, care rupând digurile se năpustește peste șesuri.

Strânși unul lângă altul cei doi tineri îl ascultau, cum se ascultă sunetul clopotelor în noaptea Patimilor. Le era frică să se întoarcă, să vadă cine e.

— Hai Marioară, hai să plecăm...

Dar înainte de a face primul pas, cineva li se puse'n cale. Două mâini se ridicară'n sus și-un așuțis sclipi lumina fulgilor albi. O lovitură surdă se auzi și Răducu se prăbuși la pământ cu țeasta sfărâmată.

Dar ochii lui, plini de groaza ultimei clipel recunoscură pe Ion. Sângele păta strălucirea zăpezii și fără să mai poată rosti o vorbă, flăcăul muri. Dând un urlet, Marioara se rostogoli lângă el. Toporul căzu din mâinile ucigașului, care plângând ca un copil, îngenunchie alături de cel pe care-l purtase'n brațe.

(Va urma)

Lucia Totu

LINIȘTE

*In zarea vânăta amurgul se ofilește 'ncet și moare
Ca agonia unei candeli la vre-un monah, într'o chilie
Cum crește noaptea 'n calde forme, pare o țigancă arămie
Ce se coboară să se culce pe a toamnei veștede covoare.*

*Se 'ngroapă prajma în tăcere și arborii în umbră deasă...
Pe margine de hel'ștee pletoase sălcii se îndoaie
Ș'arunce 'n unda liniștită la câte un răstimp, o foaie ;
Iar luna își oprește raza pe câte-o strășină de casă :*

*Lumina ei în nopți de vară desmiardă rozele și spină,
Sub cernerea de umbră sură cu pulberi de argint străbate ;
O, Lună, tu ce împărășii roze în suflete 'atunecate
În noaptea asta câtă pace a-i tors din caerul lumină!..*

*Coboară pacea 'n ochii care licăritori ca un amurg
Ascund o dragoste aprinsă și-o tainuesc ca pe-o comoară,
Căd raze 'n inimile caste, neprihănite de fecioară,
Uscând potirelor polenal de lacrimi ce zadarnic curg...*

*S'abate vântul printre ramari și-un stol de foi a prins să cadă
De par'că-o mână nevăzută trimite Toamnei o soție ;
Casa vecinului răscare mai albă 'n lană, mai pustie,
Cu geamuri ce înegresc sinistre pe un părete de zăpadă...*

*— Sară de lună și de zee spunea-vei oare adevărul ?
În jurul giastrelor, la geamuri petale moarte fac cumună,
Și cum în noaptea pacea creșie, doar geamurile priad să-mi spună
De-o fată ce 'n apusuri triste își împietea pe gânduri părul.*

Ion Dobosariu

Literatura pentru copii

Există o literatură specială pentru copii ? Nu ! — Dar există scriitori cari trebuiesc să fie cettiți de copii. Acești scriitori trebuiesc cettiți de copii.

Cum ne au lipsit de toate și cum nu puteam avea, de toate, căci am apărut prea târziu la viața culturală, ne-a lipsit și o literatură specială pentru copiii. Acei, cari nu suntem încă prea bătrâni ne aducem aminte că în copilărie ne-am petrecut zilele libere citind haiducii și fasciculele romanelor lui Dumas tatăl și ale lui Ponson de Terrail. Nu existau reviste pentru copiii, cum nu existau nici cărți pentru copiii.

Literatura în care au crescut și s'au dezvoltat copiii țărilor din Apus, scrierile lui Dickens, Jules Verne, Brett-Hart, Mayne Reid, d-nei de Segur, Freiligrath și a atâtor scriitori germani, francezi, englezi nu o putem cunoaște căci nu era tradusă în românește ; iar literatura noastră proprie nu satisfăcea nici pe cetitorii în vârstă, dar să poată satisface cerințele copiilor, atât era pe atunci de redusă și de săracă.

Și cine știe cât a influențat asupra generației de astăzi lipsa acestei literaturi, căci se admite, că cetitul în vârstă copilăriei și a adolescenței joacă un rol enorm în dezvoltarea sufletească a oamenilor. În toate biografiile oamenilor mari veți ceti, că cetitul a avut o influență hotărâtoare în formarea inteligenței, caracterului sau voinței omului mare. Și se citează chiar autorii cari au hotărât de soarta copilului sau tânărului, care a devenit apoi omul celebru.

Se poate chiar că generația noastră actuală lipsită de entuziasm, lipsită de energie, incapabilă de sfertări

intense să și datorească aceste neajunsuri lipsei cetitului folosit în în vârstă copilăriei sau a adolescenței.

De aceea trebuie să privim cu bucurie încercările cari se fac de a se da copilului și tânărului cărți și reviste pentru vârsta lor. În ultimul timp au apărut la noi câteva reviste pentru copiii și adolescenți și se zvoneste că sunt pe care să apară și altele. Apariția acestor publicații dovedește trebuința lor și de aceea ar trebui ca ele să fie astfel făcute ca să servească dezvoltării sufletești și culturale a copiilor.

Ceea ce trebuie însă de observat este faptul că mai toate aceste reviste și scrieri caută să aibe un material original. Necunoscuți, ca scriitori sau scriitori cari scriu special pentru revistele acestea, pentru copiii, formează colaboratorii acestor reviste. Nu întâlniți de cât foarte rar traducerele acelor scriitori cari și-au format reputația de a fi cei mai apropiați pentru sufletul și mintea copilului și adolescentului. Și aceasta este un rău ! Pentru că, nu este așa de ușor să scri pentru copiii. Mai mult ; sunt de părerea scriitorului rus Anton Tchekhov, că nici nu se poate scri pentru copiii. Acesta, rugat de fratele său, care edita o revistă pentru copiii, ca să-i scrie ceva, i-a răspuns :

„Nu pot scrie pentru copii și nu știu dacă un scriitor care pretinde la acest tliu poate scrie pentru copii. Se pot găsi în operele noastre pagini cari pot fi cetite de copii și adolescenți, dar ca un scriitor se poate așeza la masă și hotărî să scrie în special pentru copii, mi se pare o încercare falsă și fără nici un rezultat. De aceea, alege din scrierile mele, ce crezi că vor copiii și tinerii înțelege, dar nu

aduce mulțumiri cu lacrimi în ochi, d-lui prim-ministru pentru ajutorul dat la intervenția d-lui prefect de Suceava. (es):

Traian Roșu, locot. ardelean; Tudor Cataranciu, Gh. Nistor, Nicolae Todivean, Ion Corlățean, Toader Petrea Sabie, Nistor Nemțeanu, Gh. Vișindri, Gh. Sorocean, Ion Popovici, Moscu Constantin, Lăcătuș Toader.

Apoi suindur-ne cu toți în autocamion, cu un taraf de lăutari am manifestat până seara, când a primit delegația în casă la d-lui și a tratat-o cu toate onorurile până noaptea când, o parte s'a înturnat la Câmpulung însoțită de un numeros public până la barieră, și alta a rămas pentru ziua de 25, când însoțită de prefectul județului și de comandantul de jandarmi și comandantul garnizei, cu soldați și jandarmi, au intrat în Bucovina.

Atunci cei dela Cernăuți s'au desmeticit, căci ucrainii la vederea armatei noastre, știind papara ce au mâncat-o bolșevicii la Galați, Tighina și Fălticeni, au prins a se retrage iar guvernul din Cernăuți și populația românească prinse a se pregăti de a primi armata română.

Dar drapelul românesc se afla acum la Ceahov, strecurat din Cernăuți de o româneă, să nu cadă în mâinile bolșevicilor. Iar la vestea retragerii bolșevicilor care încă țineau Cernăuții, un soldat român din armata austriacă, dându-se drept bolșevic și ucrain s'a dus și l'a adus înapoi printre liniile ucrainilor, spunând parola de „bratișca” — sau cum se mai zice frate pe rutenește.

Și așa în ziua de 29 Oct. st. v. azi (19 Noembrie st. n.) armata română a intrat în Cernăuți primită cu stea-

gul dela Ceahov aninat de balustrada primăriei din Cernăuți.

Astfel s'a făcut Unirea Bucovinei cu România: întâi la Fălticeni, cerută de norodul românesc din Bucovina și în urmă la Cernăuți proclamată de elita românească a provinciei.

I. Drăgășelav

Maurice Barrès

— Vezi ilustrația din pag. 1 —

Moartea unui „nemuritor” — cum sunt intitulati membrii „Academiei Franceze” — a produs în totdeauna o mare valvă în presa franceză, și Maurice Barrès a știut să-și asigure simpatia dela chiar debutul său, a tineretului mai ales, care l'a purtat sub cupola nemuritorilor.

În anul 1888 când a debutat în literatură cu cele trei opere ale sale în care pune într'un chip magistral teza, *cultului eului*, Paul Bourget, care era celebru, și în acelaș timp, una dintre autoritățile criticii literare, a scris în termeni elogioși despre Barrès; de atunci faima lui a mers crescând. Autorul operilor: „*Sous l'oeil des Barbares*”, — „*Un amateur d'âmes*”, — „*Les Déracinés*”, „*L'Appel au soldat*”, — „*Leurs Figures*”, — „*Le Cloaque*”, „*Un homme libre*”, — „*Le Jardin de Bérénice*”, „*Colette Baudoche*”, etc. Și-a menținut până în timpul din urmă puterea de imagini cu care analizează mișcările sufletești sau proiectează viziunile locurilor unde evoluează croii săi. Maurice Barrès apare din operele sale ca un fin ironist însă sub această aparență chiar se simte adevărata lui concepție idealistă. Poet

rafinat în descrierea amănunțimilor în „*Le jardin de Bérénice*” întârziează prea mult asupra detaliilor, neglijând adesea ansamblul și unitatea. Cu toate acestea privescile evocate au același forță sugestivă ca cele ale lui „*Flaubert*” sau „*Taine*” deși Maurice Barrès întrebunțează cu totul alte mijloace stilistice.

Conflictele sociale și sufletești sunt analizate de Barrès cu aceeași măiestrie și Colette, Baudoche esto un capod'operă în această privință.

Maurice Barrès s'a născut în anul 1862 la Charmes în Vosgi.

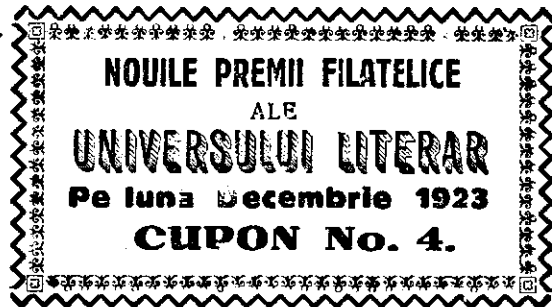
Cântec

*De vraja ochilor ce ai,
De dragul părului bălai
În mine dorul a țesut
Un dulce cânt necunoscut.*

*Îl port în mine tot mereu.
E steaua sufletului meu
Ce mi-l înalță către cer
Din al genunilor mîster.*

*Cu el pe drumuri rătăcesc,
Cu el speranțele îmi nutresc
Cu el voi trece pe pământ,
Cu el m'oi duce în mormânt...*

Simeon Udrescu-Bălești

Mamă și amantă

ROMAN DE LOUIS ULBACH

11

Filip se intrerupse; nu îndrăzni să pronunțe numele d-nei de Gremilly; un semn din cap sfârși fraza.

— Atunci, n'au dreptate cei cari presupun că acest celibatar considerabil nu se iubește decât pe el și nu se slujește decât pe sine? mai zise George pe un ton sceptic.

— Nu-l calomnia.

— Nu-l calomniez, îl admir. Ai să vezi c'o să sfârșească prin...

— Prin ce?

George se niță cu stupeoare la Filip, mirat că are pentru întâia oară o idee care să nu fie acia a poetenului lui.

— O să sfârșească prin a se face iubit.

Filip crezu că era vorba de iubirea mereu refractară către persoanele cari prea s'au ocupat de intrigi.

Un acord de pian răsunând ca un apel, trezi pe cei doi frați din vorba lor, sau din meditația lor în doi. Rămăseseră cei din urmă în seră. D. Brazier sfârșea rare ori țigara pe care o începea, din principiu, ca să nu facă să dispară de tot o plăcere. El intrase în salon cu ceilalți fumători când Filip cu George se apropiară de acelaș salon. Vocea d-rei de Courlieu se auzi.

— Ia cântă! — zise Filip.

— Da, am să ascult — răspunse, George, respinsed ușor cu cotul pe amicului său, ca

să-l dea la spate și să intre singur în salon. Filip rămase rezemat de ușă, pe când George înaintă până la colțul unde era pianul.

Louise de Courlieu n'avea o voce de artistă; cel mult cânta ca o elevă bine stălată. Dar era așa de armonioasă în orice act al ei. În cât vocea-i limpede o făcea și mai fermecătoare. De altminterlea, în seara acia, pentru debut, ea se sili să dea un accent de femeie cântului ei de fată și când, după ce o ascultară, fiecare o aplaudă, mătușa ei pe care toți o felicitau, se duse la ea și-i puse un sărut pe frunte, spunându-i:

— Ai fost foarte bine, draguță, foarte bine; dar oprește-te la succesul acesta și acum vezi de organizează o topăială.

Louise, mulțumită de felicitările primite, închise pianul, pe care o altă domnișoară, de vârsta ce nu mai îngădue dansul, veni să-l deschidă iar.

D-na de Gremilly întorcându-se spre George, îi zise vioae și veselă:

— Domnule Moncamp, invită la dans pe nepoată-mea.

Recomandația era de prisos, de vreme ce chiar atunci George își punea mânușile ca să invite pe Louise. D-na de Gremilly căută și alți dăntuitori, cu toate că erau rari și lăsa să se formeze primul cadrul fără să-l

cheme pe Filip ce sta la locu-i, zâmbind și visând.

Ea se uită la el și-și închipui că nici odată nu l'a privit așa de bine. Îi găsi o frumusețe nouă și neobișnuită. Să fi fost trist?... Nu, căci un fel de transpirație luminoasă făcea să-i lucească inima în tot chipul.

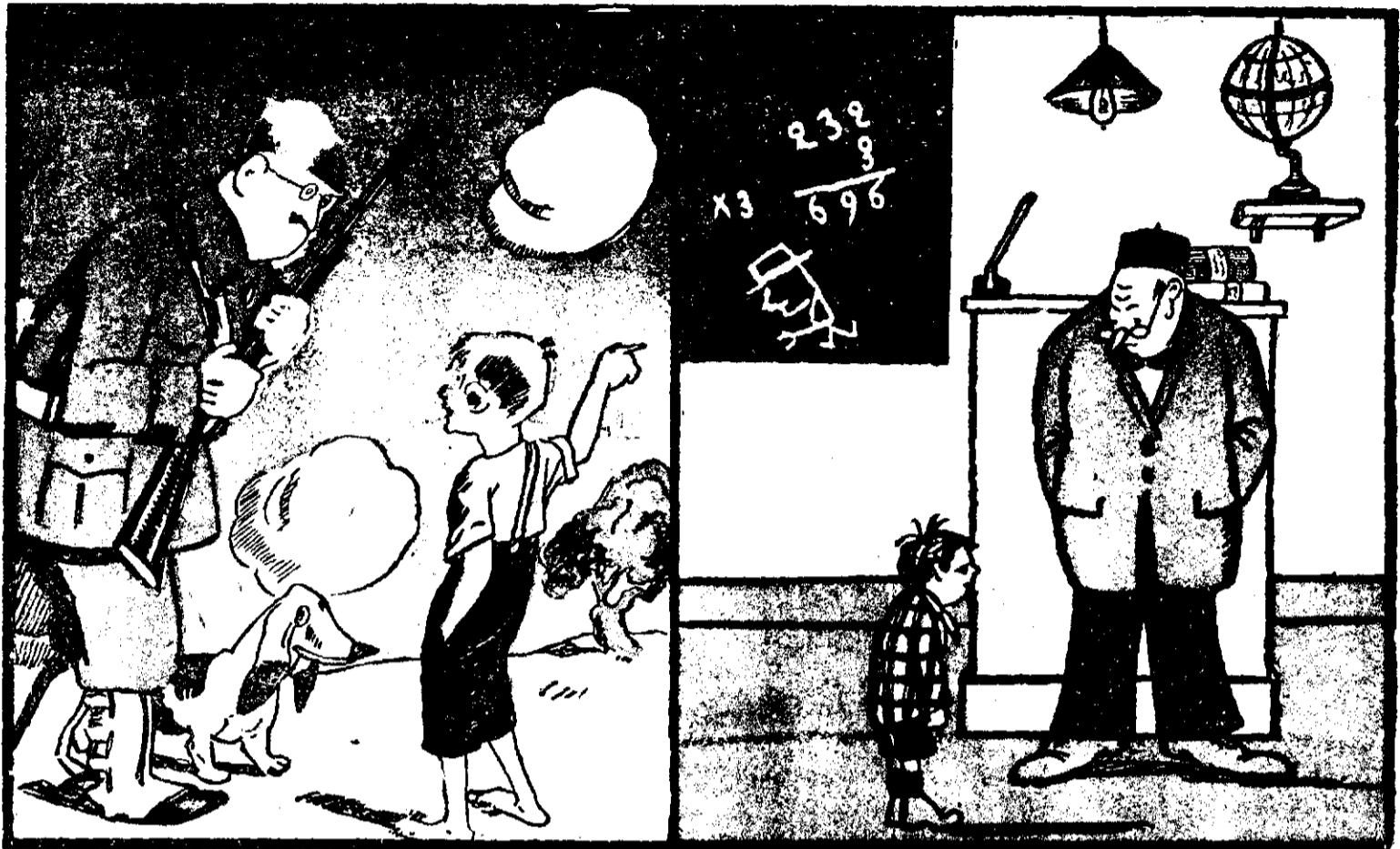
La ce se gândea? sau mai bine la cine, dacă nu la ea? Făcu o mișcare ca să se îndrepte spre el, ca să-i strecoare o vorbă de laudă, dar d. Brazier prin acel intempestiv moment de interpunere căruia întâmplarea îi împrumutase ceva de genial, se apropie de ea și începu să-i facă elogiiu seratei.

N'avu încotro, stătu și vorbi. Ochii ei nu părăseau intrarea în seră decât spre a căta reflexul devenit aerian în oglinzile salonului. Făcându-se că ascultă, cu mici aplecări, de cap cari aprobau mereu, ea contempla copilul pe care-l emancipase, pe care-l crezuse, dacă nu alungat din conștiința ei, cel puțin lăsat pe prag, așa cum sta acolo între lume și fievile păstrate în seră.

Dar viziunea aceasta o turbura ca un parfum vizibil care se adresa tuturor simțurilor ei. Melancolia aceasta surzândă a tânărului ei amant nu putea să fie negarea trecutului. Când ochii lor se întâlneau, ea crezu că citește întrai lui Filip o invitație la acea iubire care plutea ca un vis între ei, de-asupra lor.

— Dacă l'am sedus, se răzbnă seducându-mă la rândul-i! — gândea ea, cu îndrăzneala acia aproape cinică pe care o dai gândurilor ce inutil le-ai formula.

Pagina Copiilor

— Asultă, nielu, e mult de când a trecut un sejur pe aci?
— Nu așa mult, iarna trecută.

— Care e cea mai scurtă zi a anului?
— Duminică, domnule profesor.

Dacă ar fi trebuit să se spovedească pe neașteptate, d-na de Gremilly ar fi mărturisit o milă mai strigătoare de cât dorința primei aparițiuni dar mai îmbătătoare încă. Imaginația ei lupta ca s'o înșele; dar sănătatea ei, hrănuștea ei, puterea de viață care umplea salonul acesta plin de flori, totul lupta contra voinței ei de a se minți singură și-și desăvârșea curajul într'o beție fatală.

Și cum nu mai asculta ceia ce-i spunea d. Brazier și cum acesta, văzând-o distrată, se întrerupsese și era gata să se depărteze, ea încercă să-l provoace:

— Ei bine — îi zise — vrei cu tot dinadinsul să faci vid în jurul meu?

— Îmi convine mult izolarea de astă seară — răspunse curtenitor d. Brazier. — Mulțumesc și ea o solitudine.

Ea nu putu rezista numelui care îi frământă gura:

— Ești mulțumit de Filip de Luzay?

— O să știu asta la isprăvitul seratei.

Ea tresări ea și cum ar fi văzut o viperă între florile ei, gata s'o muște.

— De ce? — întrebă ea.

— Pentru că o să afli dela el dacă într-adevăr este un hărbat.

Ce însemna răspunsul ăsta care pe lângă că nu răspundea la întrebare, putea să fie o aluzie sau o insinuare?

— Da — răspunse ea cu o energie necugetată, gata să mărturisească totul — este hărbat!

Și, secasă din răbdări, voind să meargă până la capăt cu închizitorul acesta, ea adăugă:

— Și încă un frumos hărbat! năi ce zice.

Această apoteoză, proclamată aproape brutal, ar fi părut ne la locul ei ori căruia altui afară de d. Brazier care păru că înțelege înțelesul ascuns al cuvintelor:

— Da, — răspunse — e mai frumos de cât prietenul lui, dar de ce nu valsează și el?

George Moncamp luase în clipa aceasta pe

Louise de Courlieu pe după mijloc și zbura cu ea prin salon, pe când Filip îi privea învârtindu-se cu un surâs binevoitor.

— Pentru că nu-i place valsul — îi spusese d-na de Gremilly.

— Dar, ce-i place?

Jeanne de Gremilly se sculă indispusă și hotărâtă; ar fi vrut să se ducă la Filip și să-i mulțumească că nu valsează. Ah! dacă ar fi îndrăznit să-l invite ea, să se arunce în brațele lui în fața tuturilor! Dar un scrupul o opri: nu de teama de a fi bătrână și de a valsea mai puțin bine decât fetele și femeile tinere cari se învârteau mai mult or mai puțin în măsură, ci de teama, de-ar strânge-o în brațe, de a se uita pe sine, sau de a-și aminti și de a leșina de orgoliu și de bucurie.

Puțin chosit de șederea în picioare, Filip se retrăsese în soră. Se gândea la răspunsul făgăduit d. lui Brazier. Asigurat, mai mult decât alarmat, de frumoasele priviri ale d-nei de Gremilly, cari îi confirmau — credea el — libertatea dăruită, se gândea la plecarea lui, la rămasul bun ce-și va lua de la mama lui, la acea lungă călătorie cu amicului său.

Ah! Moncamp ăsta, tare era drag! Valsa pentru el ca să-i îngăduie să se reculegă; ce mult îl iubea! Fără să facă comparație între dragoste și prietenie, exalta sentimentul acesta pur, devotat, desinteresat, pe care nimic

nu-l obosește, cu puțință să se arunce cu un asemenea care împrumută puțin de durere pe cari le depune apoi la fondul ei comun.

Filip se afundă în seră și merse de se așeză la extremitatea ceamai depărtată, pe o bancă de fier, între palmieri așezați în tufiș și o fântână. Auzea de aci muzica și-și închipuia că gustă deodată îndoită voluptate de a cugeta singur și liber și de a valsea cu Louise de Courlieu, de vreme ce George valsea pentru el.

De odată, în reveria lui, văzu venind spre el o apariție pe care arbuștii o ascundeau pu jumătate și care se desprindea încet. D-na de Gremilly înainta fără să-i scărție nisipul sub picioare, surâzătoare, voluptoasă, îmbrăcată în zeiță, cu umerii goi, cu brațele goale, înfiorată de o adiere care nu mișca nimic în jurul ei, cu ochii strălucitori, cu gura întredeschisă de un râs mut, irezistibil, așa cum se arătase adesea.

Dar de data aceasta, dacă fu emoționat, fu de o neînțeleasă spaimă. Supunerea lui, mereu aciaș, rezista farmecului sacrilegiului.

Se sculă și făcu un pas spre ea; era foarte palid.

(Va urma)

VIZITA Cinema „VL”

RULEAZA:

Filmele cele mai frumoase

